

การพัฒนาคู่มือการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด*

THE DEVELOPING OF MANUAL FOR THE STUDENT AFFAIRS
MANAGEMENT ADMINISTRATION OF SCHOOL UNDER THE EDUCATION
OFFICE OF ROI ET MUNICIPALITY

ณัฐวุฒิ วินทะไชย¹, กฤตยากร ลดาวัลย์²
Natawut Wintachai¹, Kittayakorn Ladawan²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : Natawut2533@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .618–.894 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินค่าความสอดคล้องของคู่มือ การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 24 คน และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนรองลงมา ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน 2. ผลการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา พบว่าองค์ประกอบของคู่มือ ได้แก่ 1) ปก 2) คำนำ 3) สารบัญ ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการและเหตุผลส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ส่วนที่ 3 สารระสำคัญส่วนที่ 4 องค์ประกอบการบริหารกิจการนักเรียนส่วนที่ 5 กฎหมายระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียนส่วนที่ 6 เจ็อนไขความสำเร็จและเอกสารอ้างอิง 3. ผลการประเมินคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา พบว่า คู่มือมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้โดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกแบบ

คำสำคัญ : การพัฒนา; คู่มือการบริหารงานกิจการนักเรียน; สถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the status of student affairs administration of educational institutions; 2) to develop manuals on student affairs administration of educational institutions; 3) to assess the appropriateness of the manuals on student affairs administration of educational institutions. The sample group consisted of 214 school administrators and teachers. The instruments used in the research were a 5-level estimation scale questionnaire with IOC values between 0.67 – 1.00, discrimination between .618 - .894, total confidence values of .87, and a semi-structured interview. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation. The development of student affairs management manuals prepared by 3 experts. The tool used is the manual conformity assessment and the assessment of the appropriateness of student affairs administration manual of the educational institutions. The informants were 24 administrators. The data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation.

The results showed that: 1. The overall condition of student affairs administration of the educational institutes was at a high level. The aspect with the highest average was the evaluation of student affairs performance, followed by the implementation of democratic promotion. The aspect with the lowest mean was the management of student affairs. 2. The results of the development of the manual on student affairs administration of educational institutions revealed that the components of the manual were 1) cover 2) introduction 3) table of contents, including Part 1, Principles and Reasons, Part 2 Objectives, Part 3 Essentials, Part 4 Elements of Student Affairs Administration. Part 5 Laws, Rules and Documents Related to Student Affairs Part 6 Conditions for Success and Reference Documents. 3. The results of the overall assessment of the student affairs administration manual were at a high level. The aspect with the highest average was the benefit from using the manual, followed by the possibility. The aspect with the lowest average was the design aspect.

Keywords : Development; Student affairs administration manual; Educational institutions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้ประชาชนชาวไทยได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันทุกคน ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ใน

กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมายความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2553)

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 80 (4) ที่ระบุว่าจะส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนจัด และมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม และสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประกอบกับมาตรา 289 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีอำนาจหน้าที่ การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น และมีสิทธิที่จะได้จัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และกำหนด ให้จัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา 2 ให้ยึดหลักกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 41 โดยให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถ จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้แล้วพระราชบัญญัติ กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 16-18 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกรูปแบบอัน ได้แก่ เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นตน โดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของบริการสาธารณะ เพื่อส่งผลให้ประชาชน ทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาด้วยความเท่าเทียม ทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านงานวิชาการ ตลอดจนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม โดยมีกลุ่มงานกิจการนักเรียนเพื่อดูแลกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่สังคมต้องการ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด การปกครองนักเรียนนับว่าเป็นภาระที่หนักในการปกครองนักเรียนซึ่งเด็กวัยรุ่นมีร่างกายและจิตใจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่สำคัญยิ่งของชีวิตที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ การปฏิบัติงานจึงมีทั้งการป้องกันแก้ไขและส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้อยู่ในข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนโดยที่ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สึกเกิดความอึดอัดกับระเบียบข้อบังคับต่างๆ จะส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาต้องจัดทำคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เพื่อครูประจำชั้นครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวนำไปใช้ในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคน โดยร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาป้องกันแก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบและจากสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ต้องปรับคู่มือให้ทันสมัยมากขึ้นและต้องการให้มีคู่มือบริหารงานกิจการนักเรียนที่เป็นต้นฉบับในการบริหารงานกิจการของโรงเรียนในสังกัดเพื่อใช้เป็นแนวทางเดียวกันจากรายงานประจำปี 2564 พบว่า มีปัญหาต่าง ๆ สำหรับนักเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนที่เรียนในระดับนี้เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี กำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่งเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงและอ่อนไหวต่อสภาวะสังคมได้ง่ายและจากการสำรวจการกระทำผิดระเบียบวินัยของนักเรียนพบว่านักเรียนประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยเป็นจำนวนมาก ลักษณะความประพฤติที่ไม่เหมาะสมได้แก่หนีโรงเรียน ดื่มสุรา เที่ยวเตร่ในสถานที่ไม่เหมาะสม แต่งกายไม่เรียบร้อย ทะเลาะวิวาทติดยาเสพติด ชู้สาว แสดงกิริยากร้าว พกพาอาวุธ โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อแหล่งอบายมุขต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนประพฤติผิดระเบียบวินัย (สำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารกิจการนักเรียน เป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับการศึกษา ซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการและวางแผนจัดดำเนินการอย่างดี มีระบบเพื่อให้สามารถช่วยเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเพื่อให้ครูใช้เป็นคู่มือการบริหารกิจการนักเรียน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าสำหรับเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเพื่อใช้กำหนดนโยบายการพัฒนางานด้านกิจการนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ได้คู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดปีการศึกษา 2564 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 40 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 177 คน รวมทั้งสิ้น 217 คนซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมจำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .618 - .894 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87 แบบประเมินค่าความสอดคล้องของคู่มือการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 24 คน และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้าน

การบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน	4.46	0.63	มาก	5
2. ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน	4.41	0.63	มาก	6
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.53	0.64	มากที่สุด	4
4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.54	0.61	มากที่สุด	3
5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.54	0.54	มากที่สุด	2
6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.56	0.56	มากที่สุด	1
รวม	4.51	0.60	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, S.D.=0.60) เมื่อพิจารณาด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.56) รองลงมา ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.54) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.61) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.64) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.63)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารองลงมา การวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยจริยธรรมจากกิจกรรมดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาและการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับแผนภูมิสายงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและพรรณนางานของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารกิจการนักเรียน

2) ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษารองลงมา การกำกับติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลาและงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปีและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนและจัดทำแนวการปฏิบัติงาน

3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม/ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รองลงมา การจัดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีความสามารถในด้านวิชาการและด้านกิจกรรมเช่นเกียรติบัตรยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำความดีด้านต่างๆ

4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำกับติดตามการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบการดำเนินการคัดกรองนักเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินการส่งต่อนักเรียน

5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนเป็นประจำทุกปี รองลงมา คือ การส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ/ศาสนา/พระมหากษัตริย์และความเป็นไทย, การเปิดโอกาสให้ครูนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารงานสถานศึกษาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดคู่มือและ เอกสารเผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยในโรงเรียน

6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน, การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน เมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา รองลงมา คือ การส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ/ศาสนา/พระมหากษัตริย์และความเป็นไทย, การเปิดโอกาสให้ครูนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารงานสถานศึกษาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

5.2 ผลการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาสาระตามที่ได้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผลการตรวจสอบคู่มือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาในคู่มือพบว่า ความสอดคล้องของคู่มือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 แสดงว่าคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้

5.3 ผลการประเมินคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกแบบเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

1) ด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา รองลงมา คือ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของคู่มือ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย

2) ด้านรูปแบบและการใช้ภาษาโดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความชัดเจนของภาพและความเหมาะสมของภาษา รองลงมา คือ การจัดวางองค์ประกอบเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความน่าสนใจและเทคนิคที่ใช้ในงาน

3) ด้านการออกแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรรองลงมา คือ ความเหมาะสมของภาพประกอบและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความชัดเจนของภาพประกอบ

4) ด้านรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบของคู่มือดึงดูดความสนใจ รองลงมา คือ ความเหมาะสมของขนาดเล่ม

5) ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติตามคู่มือจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ การนำคู่มือไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินงานตามคู่มือมีประโยชน์ต่อฝ่ายการบริหารกิจการนักเรียน

6) ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คู่มือสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้จริง โดยเนื้อหาสาระและประโยชน์ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ได้ รองลงมา คือ ความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำคู่มือไปใช้และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คู่มือนี้สามารถยอมรับได้

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญมากต่อนักเรียนแต่ละคนเพราะ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านศักยภาพความสามารถ ด้านคุณธรรมและคุณภาพชีวิต รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการเจริญชีวิตและร่วมงานกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะและมีความสุข เป็นกิจการที่ช่วยให้นักเรียนมีความรัก ความผูกพันทั้งกับสถาบันกับคณะครูและกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันซึ่งครูและผู้เกี่ยวข้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพสร้างกิจนิสัยที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจความสามารถของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เข้าร่วมและได้รับประสบการณ์จริงอย่างหลากหลาย มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านวินัยคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการยกระดับวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง การดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาจึงอยู่ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์และคุณภาพอันพึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพต้องประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้แก่ผู้บริหาร เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุ

ตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการบริหารการศึกษาโดยมีกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงแก้ว จันทร์สูตร (2554) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึงการมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบความคิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความรู้ เป็นคนดี มีวินัย มีความเป็นไทย โดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และลักษณะนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัชร์ เกตุรัตน์ (2561) ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ศตวรรษ กฤษณา (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน เมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษาจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสียร่วม ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องการประเมินผลกิจกรรมมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไปกำหนดแผนขั้นตอนในการประเมินผลงานกิจการนักเรียนในรูปคณะกรรมการทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงงานสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ มีคุณธรรมจริยธรรมภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียน และการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ออกได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐพันธ์ เจริญนันทน์ (2552) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึงกระบวนการที่เป็นระบบ (Systematic Process) ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นเพื่อทำการวัดคุณค่าของบุคคลในการปฏิบัติงานภายในช่วงระยะเวลา ที่กำหนดว่าเหมาะสมกับมาตรฐานที่กำหนด และรายได้ที่บุคคลได้รับจากองค์กรหรือไม่ ตลอดจนใช้ประกอบการพิจารณาศักยภาพของบุคคลในการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่สูงขึ้นไป และงานวิจัยของ ญัฐพัฒน์ ญงพลอย (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ การบริหารงานกิจการนักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การวางแผนงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.2 ผลการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาสาระตามที่ได้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผลการตรวจสอบคู่มือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาในคู่มือพบว่า ความสอดคล้องของคู่มือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 แสดงว่าคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้พิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของคู่มือแล้วเห็นว่าความเหมาะสม ความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาในคู่มือถูกต้อง ชัดเจน เป็นไปตามหลักการ และองค์ประกอบของคู่มือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐพัฒน์ ฤงพลอย (2564) ได้ศึกษาการพัฒนา คู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ การบริหารงานกิจการนักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การวางแผนงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียน พบว่า คู่มือประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบเนื้อหา งานกิจการนักเรียน หลักการจัดกิจการนักเรียน ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน การประเมินผลการบริหารกิจการนักเรียน ความสอดคล้องของคู่มือ อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3. ผลการประเมินคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกแบบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า คู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นคู่มือที่สามารถเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาคู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้มากที่สุด และทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถทักษะที่ใกล้เคียงกันและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริกร ประสบสุข (2555) ได้สรุปความหมายของคู่มือไว้ว่า คู่มือหมายถึงหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาคู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด และทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่ใกล้เคียงกัน และงานวิจัยของ ญฐพัฒน์ ฤงพลอย (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความเหมาะสมของคู่มือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ

ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่ม และด้านความเป็นไปได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 สถานศึกษาควรมุ่งพัฒนาระบบการบริหารงานและควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อระบบงานกิจการนักเรียน

7.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน เพื่อให้ครูทุกคนได้รับทราบทุกขั้นตอนและทุกกิจกรรม ของการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมที่สถานศึกษาดำเนินการ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 โรงเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญในการวางแผนดำเนินงานด้านบริหารกิจการนักเรียน กำหนดวิธีการดำเนินการ และติดตามผลการดำเนินงาน ให้เกิดผลต่อส่วนรวม

7.2.2 โรงเรียนควรกำหนดโครงการพัฒนางานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อหรือนวัตกรรมสนับสนุนการดำเนินงานและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโดยชัดเจน

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

7.3.2 ควรมีการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อหารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

7.3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

8. บรรณานุกรม

ณัฐพัฒน์ ถุงพลอย. (2564). การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 7(1). 49-61.

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2552). การจัดการเชิงกลยุทธ์ (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ดวงแก้ว จันทรสุต. (2554). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดฝ่ายอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ราชกิจจานุเบกษา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา.เล่ม 127 (ตอนที่ 45 ก), หน้า 1-8.

- ศตวรรษ กฤษณา. (2563). การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- สำนักการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. (2564). รายงานการปฏิบัติงานกองการศึกษา. ร้อยเอ็ด : สำนักการศึกษาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.
- สิริกร ประสพสุข. (2555). การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้เพิ่มเติมสำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.